

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНСОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Іноземна мова»

обов'язкова загальна

за освітньо-професійною програмою

«Екологічна безпека»

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 10 «Природничі науки»

за спеціальністю 101 «Екологія»

мова навчання українська, англійська

Рекомендовано кафедрою
мовної підготовки на
2022 – 2023 навчальний рік.
Протокол від 19 серпня 2022 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Іноземна мова»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Основним завданням вивчення іноземної мови є формування в здобувачів вищої освіти загальних та професійно зорієнтованих комунікативних іншомовних компетенцій щодо забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі.

Пріоритетними є принципи комунікативного підходу в викладанні навчальної дисципліни, практична спрямованість навчання, функціональний підхід до відбору та презентацій мовного матеріалу, врахування індивідуально-психологічних особливостей здобувача та його рідної мови.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Литвиненко Ольга Олександрівна, доцент кафедри мовної підготовки соціально-психологічного факультету, кандидат філологічних наук, доцент
Контактна інформація	вул. Онопрієнка, 8, м. Черкаси, телефон: (066) 254 49 58
E-mail	olytv@yahoo.com
Наукові інтереси	історія української мови, історична граматики, теорія та практика перекладу
Професійні здібності	https://scholar.google.com.ua/citations?user=vKG898sAAAAJ&hl=uk

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Мета вивчення дисципліни: підготовка фахівців, здатних опрацьовувати професійно-орієнтовані іншомовні (друковані та електронні) джерела та здійснювати комунікацію у виробничих умовах під час усного та письмового спілкування.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	обов'язкова загальна
Рік підготовки	1-й – 3-й
Семестр	1-й – 6-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	8
- кількість модулів	4
- загальна кількість годин	240
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	-
- практичні заняття (годин)	116
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проєкт (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	124
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	1-5 семестри – диф.залік 6 семестр – екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення предмету «Іноземна мова» є знання, набуті під час опанування шкільної програми.

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова» бажано отримати знання таких дисциплін: філософія, історія та культура України.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екологічна безпека» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.	ПР10
Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.	ПР14

- формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	К05

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.1 Служба цивільного захисту в Україні та країні, мова якої вивчається. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

Тема 1.2 Екологія як наука про довкілля. Предмет, об'єкт, завдання й значення екології. Основні методи екологічних досліджень. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Граматична структура сучасної англійської мови. Загальна класифікація частин мови.

Тема 1.3 Структура сучасної екології, її зв'язок з іншими дисциплінами, роль у житті суспільства. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Іменник. Категорія множини.

Тема 1.4 Історія екології (виникнення, становлення та розвиток екології як науки). Історія природи рослин і тварин. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Іменник. Категорія відмінку.

Тема 1.5 Вплив умов середовища на організми. Поширення організмів. Дослідження популяцій, біоценозів, біогеоценозів. Екологічні дослідження в Україні. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Артикль.

Тема 1.6 Поняття про середовище існування, шляхи пристосувань до нього організмів. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Артикль.

Тема 1.7 Популяції, їх характеристика. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Артикль.

Тема 1.8 Екологічні фактори, які впливають на чисельність популяції. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Прикметник.

Тема 1.9 Екосистеми. Різні типи взаємозв'язків між організмами. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

Тема 1.10 Ланцюги живлення. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Займенник.

Тема 1.11 Біосфера, основні положення вчення В.І. Вернадського про біосферу. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Числівник.

Тема 1.12 Еволюція біосфери. Межі біосфери. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Службові частини мови.

Тема 1.13 Еволюція уявлень про місце людини у природі. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Службові частини мови.

Тема 1.14 Історичні етапи взаємодії суспільства і природи та їх екологічні

особливості. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

Тема 1.15 Вплив діяльності людини на стан біосфери. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1 Види забруднень та їх вплив на компоненти природи, живі організми. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Дієслово: загальна характеристика.

Тема 2.2 Вплив екологічних факторів на здоров'я людини. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вираження теперішнього часу в англійській мові.

Тема 2.3 Екологічні проблеми повітряного, водного середовища та ґрунтів. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вираження теперішнього часу в англійській мові. The Present Tenses.

Тема 2.4 Проблема коливань та змін клімату. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вживання групи Perfect і Perfect Continuous в англійській мові.

Тема 2.5 Причини і наслідки глобального потепління клімату. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вживання групи Perfect і Perfect Continuous в англійській мові.

Тема 2.6 Заходи зі стабілізації негативних господарських впливів на атмосферу та процеси у ній. Міжнародні програми з вивчення змін клімату. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вираження минулого часу в англійській мові. The Past Tenses.

Тема 2.7 Заходи зі стабілізації негативних господарських впливів на атмосферу та процеси у ній. Міжнародні програми з вивчення змін клімату. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вираження минулого часу в англійській мові. The Past Tenses.

Тема 2.8 Особливості водокористування у світі та Україні. Екостан водних ресурсів. Проблеми дефіциту та причини нестачі прісних вод. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Особливості вираження майбутнього часу в англійській мові. The Future Tenses.

Тема 2.9 Земельні ресурси світу, України, особливості використання. Несприятливі природно-антропогенні процеси деградації ґрунтово-земельного покриву. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Часи англійського дієслова в пасивному стані.

Тема 2.10 Наслідки радіаційного забруднення земель в Україні. Проблема оптимального землекористування. Вивчення та опрацювання лексичних

одиниць англійської мови за даною темою. Типи пасивних конструкцій.

Тема 2.11 Вплив інтенсивності ерозійних процесів на стан ґрунтового покриву. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Часи англійського дієслова в пасивному стані. Типи пасивних конструкцій.

Тема 2.12 Сучасний стан навколишнього природного середовища України. Причини розвитку екологічної кризи в Україні, джерела забруднення, основні наслідки екологічної кризи для України. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Непряма мова. The Reported Speech.

Тема 2.13 Природні і антропогенні екологічні катастрофи. Аварія на ЧАЕС та її наслідки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Непряма мова. The Reported Speech.

Тема 2.14 Екологічні проблеми України та її регіонів. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Непряма мова. The Reported Speech. Питальні речення у непрякій мові.

Тема 2.15 Природозаповідання як форма збереження біорізноманіття. Природно-заповідний фонд України. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

МОДУЛЬ 3.

Тема 3.1 Екомережі. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Узгодження часів.

Тема 3.2 Міжнародні та національні програми збереження біорізноманіття. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Узгодження часів.

Тема 3.3 Особливості розвитку заповідної мережі України. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Модальні дієслова в сучасній англійській мові.

Тема 3.4 Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі енергетики. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Модальні дієслова з різними формами інфінітиву.

Тема 3.5 Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі сільського і лісового господарства. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Способи англійського дієслова. Синтетична та аналітична форми умовного способу.

Тема 3.6 Альтернативне землеробство. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Вживання умовного способу англійського дієслова в простих реченнях. Вживання умовного способу англійського дієслова в складних реченнях.

Тема 3.7 Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі транспорту. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Загальна характеристика не особових форм англійського дієслова.

Тема 3.8 Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі комунального

господарства. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Інфінітив.

Тема 3.9 Альтернативні джерела енергії та їх вплив на довкілля (енергія вітру, морів і океанів, внутрішнього тепла Землі, Сонця). Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Вживання інфінітиву.

Тема 3.10 Екологія міст. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Вживання інфінітиву.

Тема 3.11 Екологічна безпека як складова національної безпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Герундій.

Тема 3.12. Сутність, об'єкти, суб'єкти екологічної безпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Вживання герундію.

Тема 3.13 Екологічна безпека як складова національної безпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Вживання герундію.

Тема 3.14 Сутність, об'єкти, суб'єкти екологічної безпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

МОДУЛЬ 4.

Тема 4.1 Види екологічної небезпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Дієприкметник.

Тема 4.2 Оцінювання гостроти екологічної небезпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Дієприкметник. The Participle. Конструкції з дієприкметником. Participial Constructions.

Тема 4.3 Запобігання аваріям і ліквідація їх шкідливих екологічних наслідків. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Складносурядне речення. Типи координації.

Тема 4.4 Екологічні ситуації, їх формування та оцінювання. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Складнопідрядне речення. Види підрядних речень.

Тема 4.5 Типи екологічних ситуацій. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Складнопідрядне речення. Види підрядних речень.

Тема 4.6 Оцінювання екологічних ситуацій. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Складносурядно-складнопідрядне речення.

Тема 4.7 Екологічна безпека територій в умовах надзвичайних ситуацій. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Нульовий та перший типи умовних речень.

Тема 4.8 Надзвичайні ситуації. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Другий тип умовних речень.

Тема 4.9 Поняття надзвичайної ситуації, зони надзвичайної ситуації. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

Тема 4.10 Класифікація надзвичайних ситуацій за територіальним поширенням (надзвичайні ситуації загальнодержавного, регіонального, місцевого, об'єктного рівнів). Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Третій тип умовних речень.

Тема 4.11 Природні передумови виникнення небезпечних екологічних ситуацій. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Порівняння різних типів умовних речень.

Тема 4.12 Антропогенні фактори виникнення небезпечних екологічних ситуацій. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Непрямі та ввічливі запитання.

Тема 4.13 Характеристика надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою. Виконання лексико-граматичних вправ для підготовки до підсумкового контролю.

Тема 4.14 Екологічна безпека. Оцінювання безпеки. Вивчення та опрацювання лексичних одиниць англійської мови за даною темою.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські заняття)	Лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1-й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1	4		2		2	
Тема 1.2	4		2		2	
Тема 1.3	4		2		2	
Тема 1.4	4		2		2	
Тема 1.5	4		2		2	
Тема 1.6	4		2		2	
Тема 1.7	4		2		2	
Тема 1.8	4		2		2	
Тема 1.9	4		2		2	
Тема 1.10	4		2		2	
Тема 1.11	4		2		2	
Тема 1.12	4		2		2	
Тема 1.13	6		2		4	
Тема 1.14	4		2		2	
Модульна	4		2		2	МК

контрольна работа за модулем 1						
Разом за модулем 1	62		30		32	МК-1
2-й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1	4		2		2	
Тема 2.2	4		2		2	
Тема 2.3	4		2		2	
Тема 2.4	4		2		2	
Тема 2.5	4		2		2	
Тема 2.6	4		2		2	
Тема 2.7	4		2		2	
Тема 2.8	4		2		2	
Тема 2.9	4		2		2	
Тема 2.10	4		2		2	
Тема 2.11	4		2		2	
Тема 2.12	4		2		2	
Тема 2.13	4		2		2	
Тема 2.14	6		2		4	-
Тема 2.15	4		2		2	МК
Модульна контрольна работа за модулем 2	62		30		32	МК-2
3-й семестр						
Модуль 3.						
Тема 3.1	4		2		2	
Тема 3.2	4		2		2	
Тема 3.3	4		2		2	
Тема 3.4	4		2		2	
Тема 3.5	4		2		2	
Тема 3.6	4		2		2	
Тема 3.7	5		2		3	МК
Модульна контрольна работа за модулем 3	29		14		15	МК-3
4-й семестр						
Модуль 3.						
Тема 3.8	4		2		2	
Тема 3.9	4		2		2	
Тема 3.10	4		2		2	
Тема 3.11	4		2		2	
Тема 3.12.	4		2		2	
Тема 3.13	4		2		2	
Тема 3.14	5		2		3	МК
Модульна контрольна работа за модулем 3	29		14		15	МК-4
5-й семестр						
Модуль 4.						
Тема 4.1	4		2		2	
Тема 4.2	4		2		2	

Тема 4.3	4		2		2	
Тема 4.4	4		2		2	
Тема 4.5	4		2		2	
Тема 4.6	4		2		2	
Тема 4.7	5		2		3	МК
Модульна контрольна робота за модулем 4	29		14		15	МК-5
6-й семестр						
Модуль 4.						
Тема 4.8	4		2		2	
Тема 4.9	4		2		2	
Тема 4.10	4		2		2	
Тема 4.11	4		2		2	
Тема 4.12	4		2		2	
Тема 4.13	4		2		2	
Тема 4.14	5		2		3	МК
Модульна контрольна робота за модулем 4	29		14		15	МК-6
Разом	240		116		124	МК 1-6

Лабораторні заняття (не передбачено)

Семінарські заняття (не передбачено)

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено планом.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- модульні контрольні роботи,
- екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням у оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	А	відмінно
80–89	В	добре

65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті шляхом проведення усного та письмового опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти та вдосконалення методики проведення занять.

Поточний контроль може проводитись наступними способами:

- усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з попереднього заняття;

- письмовий експрес-контроль – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять, або після завершення вивчення матеріалу модуля;

- тестовий контроль – проводиться після завершення вивчення здобувачами вищої освіти матеріалу модуля;

- комбінована форма контролю – поєднання під час проведення навчальних занять усного опитування та експрес-контролю, або експрес-контролю з тестовим контролем з метою максимального охоплення кількості залучених до контролю здобувачів вищої освіти і більш якісної перевірки рівня засвоєння ними знань.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи тощо) та є обов'язковим.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з п'яти практичних завдань: переклад тексту українською мовою, виконання граматичних, лексичних завдань; добір українських відповідників до слів іншомовного походження та відповідних лексичних одиниць іноземною мовою.

Підсумкова модульна оцінка визначається як сума поточної та контрольної оцінок (балів) з модуля. Оцінювання кожного модуля містить обов'язкові види робіт та допоміжні завдання (ураховується активність та поточна успішність здобувача вищої освіти на практичних заняттях).

З навчальної дисципліни «Іноземна мова» підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену. Кожен білет складається з трьох завдань: із двох теоретичних питань (переклад тексту з англійської мови українською та доповідь англійською мовою за темою, зазначеною в білеті)

та одного практичного (лексико-граматичного тесту, що містить 5 питань, серед яких необхідно обрати правильну відповідь).

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни
- диференційований залік

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять	
Поточний контроль 1 семестр				
	практичні заняття*	14	6	84
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	16	16
Разом за модуль 1			100	
Разом за поточний контроль			100	
Поточний контроль 2 семестр				
	практичні заняття*	14	6	84
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	16	16
Разом за модуль 2			100	
Разом за поточний контроль			100	
Поточний контроль 3 семестр				
	практичні заняття*	6	14	84
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	16	16
Разом за модуль 3			100	
Разом за поточний контроль			100	
Поточний контроль 4 семестр				
	практичні заняття*	6	14	84
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт	1	16	16

	(модульний контроль)*			
Разом за модуль 3				100
Разом за поточний контроль				100
Поточний контроль 5 семестр				
	практичні заняття*	6	14	84
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	16	16
Разом за модуль 4				100
Разом за поточний контроль				100

- *екзамен*

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
Поточний контроль 6 семестр			
	практичні заняття*	6	9
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	16
Разом за модуль 4			70
Разом за поточний контроль			70
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)			-
III. Підсумковий контроль (екзамен, диф. залік)			30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів) 1,2 семестри:

6 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

4-5 балів - здобувач вищої освіти не досить впевнено володіє всім

навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, але не наводить приклади;

2-3 бали – здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1 бал – здобувач вищої освіти поверхово розкрив лише окремі положення при цьому припустився суттєвих помилок;

0 балів – здобувач вищої освіти не знає відповіді на питання.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 14 балів) 3,4,5 семестри:

15-16 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

8-14 балів - здобувач вищої освіти не досить впевнено володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, але не наводить приклади;

4-7 балів – здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1-3 бали – здобувач вищої освіти поверхово розкрив лише окремі положення при цьому припустився суттєвих помилок;

0 балів – здобувач вищої освіти не знає відповіді на питання.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 9 балів) 6 семестр:

9 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

7-8 балів - здобувач вищої освіти не досить впевнено володіє всім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, але не наводить приклади;

4-6 балів – здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1-3 бали – здобувач вищої освіти поверхово розкрив лише окремі положення при цьому припустився суттєвих помилок;

0 балів – здобувач вищої освіти не знає відповіді на питання.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератур (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Модульний контроль.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час

проведення підсумкового практичного заняття.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні модульної контрольної роботи № 1- № 6 (оцінюється в діапазоні від 0 до 16 балів):

15-16 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

11-14 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань він демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.

8-10 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.

5-7 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

2-4 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає певні помилки, відповідає на питання, що потребують однослівної відповіді.

0-1 бал – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

25-30 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно виконав практичне завдання;

20-24 бали – достатньо володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні мовленнєві помилки.

15-19 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, але поверхово аналізує матеріал без обґрунтування та аргументації, допускає суттєві мовленнєві помилки.

7-14 балів – недостатньо розкриває зміст теоретичного питання та практичного завдання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Перелік теоретичних питань для проведення підсумкового контролю (екзамену)

1. Екологія як наука про довкілля.
2. Історія екології (виникнення, становлення та розвиток екології як науки).
3. Вплив умов середовища на організми.
4. Екологічні дослідження в Україні.
5. Поняття про середовище існування, шляхи пристосувань до нього організмів. Популяції, їх характеристика.
6. Екологічні фактори, які впливають на чисельність популяції.
7. Вплив діяльності людини на стан біосфери.
8. Види забруднень та їх вплив на компоненти природи, живі організми.
9. Вплив екологічних факторів на здоров'я людини.
10. Екологічні проблеми повітряного, водного середовища та ґрунтів.
11. Проблема коливань та змін клімату.
12. Причини і наслідки глобального потепління клімату.
13. Наслідки радіаційного забруднення земель в Україні.
14. Сучасний стан навколишнього природного середовища України.
15. Причини розвитку екологічної кризи в Україні, джерела забруднення, основні наслідки екологічної кризи для України.
16. Природні і антропогенні екологічні катастрофи.
17. Аварія на ЧАЕС та її наслідки.
18. Екологічні проблеми України та її регіонів.
19. Природно-заповідний фонд України.
20. Міжнародні та національні програми збереження біорізноманіття.
21. Особливості розвитку заповідної мережі України.
22. Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі транспорту. Екологічні проблеми й шляхи їх вирішення в галузі комунального господарства.
23. Альтернативні джерела енергії та їх вплив на довкілля (енергія вітру, морів і океанів, внутрішнього тепла Землі, Сонця).
24. Екологія міст.
25. Екологічна безпека як складова національної безпеки.
26. Сутність, об'єкти, суб'єкти екологічної безпеки.

27. Екологічна небезпека. Види екологічної небезпеки.
28. Запобігання аваріям і ліквідація їх шкідливих екологічних наслідків
29. Екологічні ситуації, їх формування та оцінювання.
30. Типи екологічних ситуацій.
31. Екологічна безпека територій в умовах надзвичайних ситуацій.
32. Надзвичайні ситуації.
33. Поняття надзвичайної ситуації, зони надзвичайної ситуації.
34. Природні передумови виникнення небезпечних екологічних ситуацій.
35. Антропогенні фактори виникнення небезпечних екологічних ситуацій.
36. Характеристика надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Перелік питань із граматики англійської мови для проведення підсумкового контролю (екзамену)

1. Іменник. Категорія множини.
2. Іменник. Категорія відмінку.
3. Артикль.
4. Прикметник.
5. Займенник.
6. Числівник.
7. Службові частини мови.
8. Особливості вираження теперішнього часу в англійській мові. The Present Tenses.
9. Особливості вживання групи Perfect і Perfect Continuous в англійській мові.
10. Особливості вираження минулого часу в англійській мові. The Past Tenses.
11. Особливості вираження майбутнього часу в англійській мові. The Future Tenses.
12. Часи англійського дієслова в пасивному стані.
13. Типи пасивних конструкцій.
14. Непряма мова. The Reported Speech.
15. Непряма мова. The Reported Speech. Питальні речення у непрямій мові.
16. Узгодження часів.
17. Модальні дієслова в сучасній англійській мові.
18. Модальні дієслова з різними формами інфінітиву.
19. Способи англійського дієслова. Синтетична та аналітична форми умовного способу.
20. Вживання умовного способу англійського дієслова в простих реченнях. Вживання умовного способу англійського дієслова в складних реченнях.
21. Інфінітив. Вживання інфінітиву.
22. Герундій. Вживання герундію.
23. Дієприкметник. The Participle. Конструкції з дієприкметником. Participial Constructions.
24. Складнопідрядне речення. Види підрядних речень.

25. Складносурядно-складнопідрядне речення.
26. Нульовий та перший типи умовних речень.
27. Другий тип умовних речень.
28. Третій тип умовних речень.
29. Непрямі та ввічливі запитання.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються, пропущені заняття відпрацьовуються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Екологічна безпека» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія». (Розглянуто та затверджено вченою радою Національного університету цивільного захисту України протокол № 8 від 23 червня 2022 р.)
2. Англійська мова за професійним спрямуванням. Для вищих навчальних закладів системи МНС : Навч. посібник / І.В. Логвиненко, Л.В. Тороповська, Т.М. Панова та ін. ; ред. І.Є. Богданова . — Х. : УЦЗУ, 2009 . — 177с.(бібліотека НУЦЗУ).
3. Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr.Ellen Blum. Environmental Science. Career Paths. Express Publishing. (лабораторія кафедри мовної підготовки).

Допоміжна

1. Liz and John Soars - Oxford University Press - New Headway Intermediate the THIRD edition, 2003. (лабораторія кафедри мовної підготовки).
2. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник. – К., 2003. (бібліотека НУЦЗУ).

Словники

1. Російсько-українсько-англійський словник аварійно-рятувальних термінів / За загальною редакцією професора В. П. Садкового. – Харків, НУЦЗУ, 2013. – 531 с.

2. Glossary of Civil Protection Terms : [Словник термінів сфери цивільного захисту] / Укл. І. Є. Богданова та ін. ; за заг. ред. В. П. Садкового. — Х. : НУЦЗУ, 2015. — 293 с.
3. John S. Scott. Dictionary of Civil Engineering.—London, 1991.
4. Тимотей Балабан. Англійсько-Український Словник-Довідник Інженерії Довкілля—Львів., 2000.
6. Великий Англо-Український Словник./Укладач Зубков М.—Х., 2003.
7. В. Мюллер. Сучасний Англо-Український Словник.—Х., 2003.
8. Новий англо-український та українсько-англійський словник.—Х., 2000.
9. Новий англо-український, українсько-англійський словник / Упоряд. В.Ф. Малишев.—К., 2002.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство екології та природних ресурсів України. - Режим доступу: <https://menr.gov.ua>.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. - Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua>.

Розробник:

Доцент кафедри мовної підготовки

Ольга ЛИТВИНЕНКО